

De Sociëteit frist
het geheugen van
de Binnenstad op

De Sociëteit

Verhaal van de maand,
februari 2022

'Alkmaar zit in mijn ziel'

Ben Bijl, wie kent hem niet? Een rasechte Alkmaarder noemt hij zichzelf en daar heeft hij gelijk in. De familie Bijl is in elk geval vanaf 1833 in Alkmaar te vinden, misschien zelfs al langer. De mannen hadden dikwijls timmerman als beroep. Ben zelf is in 1961 in onze kaasstad geboren. Zijn vader had vanaf 1964 een bedrijf aan het Luttik Oudorp, de nummers 37 en 39. 'We woonden op nummer 39, de bovenverdieping. We waren met drie kinderen, mijn broer, mijn zus en ik. Beneden was de bedrijfsruimte. Het was een handel in deuren en keukens. Mijn vader huurde van de gemeente. Het was een hele grote ruimte. Samen met mijn broer sliep ik op zolder.' De buurt was anders dan tegenwoordig: 'overall zaten bedrijven en je had ook nogal wat logementen.'

'Mijn moeder was een heel sociale vrouw,' vertelt Ben. 'In het bedrijf deed zij de verkoop en ze haalde van alles en iedereen in huis: honden, katten en zwervers.' Ook hielp zij Ben, toen hij zijn eigen bedrijf begon. Dat was begin jaren tachtig, niet lang na het tamelijk vroeg overlijden van zijn vader.

Ben op de kleuterschool. Toen al een echte bouwver

Ben volgde de kleuterschool op het Schaepmanplein en ging daarna naar de Vondelschool. 'Ik was uit de kluiten gewassen en nergens bang voor. Dus toen mijn oudere broer in de hoek gedreven werd, vloog ik eropaf. Ik deelde rake klappen uit. Toen was ik de big boy van de school. Bij de jongens, maar zeker ook bij de meisjes.'

Luttik Oudorp 37-39, K.Bijl, Keukens, deuren en kasten, 1974

Na de Vondelschool ging Ben naar de ambachtsschool aan de Bergerweg. Hij was groot en sterk en hielp soms mee in het bedrijf van zijn vader. Dan sjouwde hij met granieten aanrechtbladen. 'Na de ambachtsschool ging ik echt werken. Een vriend van mij verdiende goed bij Deurwaarder. Dus wilde ik daar ook in dienst, maar mijn vader hield me tegen. 'Daar leer je deuren afhangen en meer niet,' zei hij. Ik ging werken bij De Boorder en Koreman. Piet Koreman was een vriend van mijn vader. Het bedrijf werkte veel in opdracht van de gemeente Alkmaar, vooral in de oude binnenstad. Hier leerde ik alles: stucadoren, timmeren, metselen.' Toen Ben later voor zichzelf begon, kwam het goed te pas dat hij van alle markten thuis is. Ook nu nog staat in het telefoonboek dat men bij Ben Bijl terecht kan voor 'het verrichten van klussen van diverse aard in en om het huis.'

'In de buurt zat de koekbakkerij van Kloet. Die produceerde fabrieksmatig kano's, van die ovaal koeken met amandelspijs erin. Soms lag er een hele lading kano's buiten uit te dampen en als wij dan langsliepen, namen we er een paar mee. Daar kreeg die oude Kloet genoeg van en op een keer kwam hij achter me aan en kreeg me te pakken. Hij gooide me in een stikdonkere kelder. Ik was doodsbang en begon te gillen. Mijn vriendjes hebben mijn vader gehaald en toen die kwam, haalde Kloet me naar buiten. Ik had van schrik in mijn broek geplast. De bakker had zo met mij te doen dat hij het goed wilde maken. Na die tijd liet hij me af en toe een klusje doen. Toen hoefde ik geen kano's meer te pikken, ik kreeg ze als beloning.'

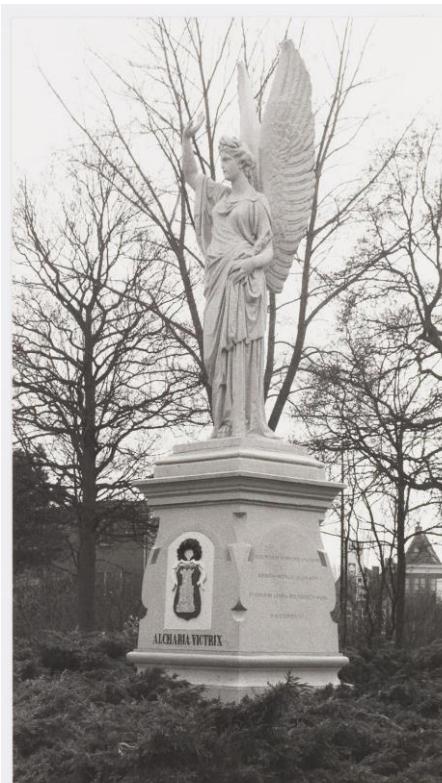
Sloop panden

Als jonge tiener bleef Ben actief in de buurt. 'Er zaten nog veel bedrijven. Denk aan Van Ree, de ijzerhandel, en de glashandel van Kerrebijn. Maar bedrijven trokken al weg en panden werden dichtgetimmerd. Dit stuk van de binnenstad leek in het begin van de jaren zeventig wel een industrieterrein in verval. Wij gingen bij die dichtgetimmerde panden naar binnen, we hadden er min of meer onze hangplekken. Er zat nog veel lood in van de oude leidingen. Dat sloopte ik eruit en dat leverde een mooi zakcentje op.' Echt kwaad stak er niet in de daden van hem en zijn vrienden, vindt Ben. 'Ik was een boefje maar van een goed soort, zoals Dik Trom.'

Sloop panden aan de Keizerstraat, W. Hopman, 1979

'Als jongen hielp ik soms in het bedrijf van mijn vader en behalve sjouwen en timmeren liet hij mij ook andere dingen doen. Er was bijvoorbeeld een beurs waar hij koelkasten ging inkopen en dan liet hij mij onderhandelen met de verkoper, hoe jong ik ook was. Dat was niet omdat hij van mij per se een goede inkoper wilde maken. Hij wilde de bleuïgheid er bij mij afhalen. 'Iedereen is gelijk,' vond hij. Of ik nu moest onderhandelen met volwassen mannen die sigaren rookten, hij wilde me leren dat ik tegen niemand op moest kijken.'

'Ik ben altijd bezig geweest om de binnenstad mooier te maken. Een voorbeeld is de Boampoortsbrug. 'Is die niet mooi geworden?' Ook Victorientje in het Victoriepark heeft Bens goede zorg ondervonden. Haar rechterarm verdween steeds. 'Ik heb een mal gemaakt voor een nieuwe arm en me later ook ingezet voor een mooi hek om het beeld.'

De rechterarm van het beeld 'Victorientje' in Alkmaar wordt alsmaar gestolen. Ben Bijl gaat vanaf nu de strijd aan met de vandalen.

Bronnen: interview Ankie Smit en Friedel Nijman; beeldmateriaal Regionaal Archief Alkmaar en privé-archief Ben Bijl

Op de vraag waarom hij zich inzet voor Alkmaar, zoekt Ben even naar woorden. 'Alkmaar zit gewoon in mijn ziel,' zegt hij dan. Dat motiveert hem ook als gemeenteraadslid, eerst voor OPA, tegenwoordig voor BAS.